

## ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

**A.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est.

.....

Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariores nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

**Μονάδες 40**

### **B. Παρατηρήσεις:**

**1.α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

**diem:** την αφαιρετική ενικού

**muris:** την αιτιατική πληθυντικού

**opibus:** την ονομαστική πληθυντικού

**urbis:** την γενική πληθυντικού

**communis salutis:** την αφαιρετική ενικού (μονάδες 2)

**Μονάδες 6**

**1.β.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

**quae:** την αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

**neminem:** τη γενική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

**vos ipsi:** τη δοτική πληθυντικού της συνεκφοράς (μονάδες 2)

**is:** την αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

**Μονάδες 5**

**1.γ.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται από τα παρακάτω επίθετα και

επιρρήματα:

**prope** : τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος

**extremo** : τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό

**magis** : τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος

**cariorem** : τη γενική πληθυντικού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος

**Μονάδες 4**

**2.α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

**dixissent** : το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην προστακτική ενεστώτα στην ίδια φωνή

**decerptam esse** : το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή

**cavete** : την αιτιατική του σουπίνου

**tutamini** : τη γενική του γερουνδίου

**nolite** : το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού

**fit** : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού

**cadat** : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική παρακειμένου στην ίδια φωνή ]

**esse**: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του συντελεσμένου μέλλοντα

**Μονάδες 8**

**2.β. habemus:** να γίνει χρονική αντικατάσταση στην υποτακτική, στο πρόσωπο και στη φωνή που βρίσκεται

**Μονάδες 5**

**sumptum est:** να γραφούν τα απαρέμφατα ενεστώτα και παρακειμένου στην ενεργητική φωνή

**Μονάδες 2**

**3.α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

**ante diem, decerptam esse, Carthagine, opibus, vobis, Punicum, utilitatis, cariorem, esse** (τελευταία σειρά δεύτερου αποσπάσματος).

**Μονάδες 9**

**3.β. ut laudandus is sit (nobis):**

Να αντικατασταθεί η δευτερεύουσα πρόταση από την ισοδύναμη εκφορά **debeo** + απαρέμφατο.

**Μονάδες 4**

**3.γ. quam nosmet ipsos:** Να γράψετε τον β' όρο σύγκρισης με τον άλλο

τρόπο.

**Μονάδες 2**

**4.α. Cum omnes recentem esse dixissent:**

Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1). Να ξαναγράψετε την πρόταση, αντικαθιστώντας τον cum με τον ubi (μονάδες 2).

**Μονάδες 6**

**qui pro re publica cadat:**

Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδες 2).

**Μονάδες 3**

**4.β. Opibus urbis nolite confidere:**

Να δηλωθεί η απαγόρευση με τον άλλο τρόπο.

**Μονάδες 2**

**4.γ. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite:**

Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το *Cato monet eos* (μετατρέποντας την κύρια πρόταση σε δευτερεύουσα).

**Μονάδες 4**

## ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

**A]** Όταν όλοι απάντησαν ότι ήταν φρέσκο, είπε: «Κι όμως μάθετε ότι κόπηκε πριν από τρεις μέρες στην Καρχηδόνα. Τόσο κοντά στα τείχη μας έχουμε τον εχθρό! Επομένως φυλαχθείτε από τον κίνδυνο, προστατεύστε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Αποβάλετε την υπερβολική σας αυτοπεποίθηση. Μην πιστέψετε ότι θα φροντίσει κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε πως κάποτε η πολιτεία βρέθηκε σε έσχατο κίνδυνο!». Και αμέσως άρχισε το τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, κατά τον οποίο η Καρχηδόνα καταστράφηκε.

Και δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας απ' ότι ο προδότης του κοινού καλού, ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της προσωπικής του ωφέλειας και ευημερίας. Απ' αυτό συνεπάγεται ότι είναι αξιέπαινος, όποιος πέφτει για την πολιτεία, διότι είναι σωστό να είναι η πατρίδα πιο αγαπητή σε μας, παρά ο ίδιος μας ο εαυτός.

### **B] 1.α. die**

muros

opes

urbium

communi salute

### **1.β. quod**

nullius

vobis ipsis

eas

### **1.γ. propius**

extero

maxime

carissimarum

**2.α. dic**

decerptum iri

cautum

tutandi

nolles

fierent

cecidistis

fuerimus

**2β. habeamus**

haberemus

habitori, ae, a simus

habuerimus

habuissemus

-

sumere

sumpsisse

**3α. ante diem** = εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο decerptam esse.

decerptam esse = εδικό απαρέμφατο αντικείμενο του scitote με υποκείμενο το (ficum) ετεροπροσωπία.

Carthagine = αφαιρετική που λειτουργεί επιρρηματικά και δηλώνει στάση σε τόπο στο decerptam esse.

oribus = αφαιρετική του μέσου στο confidere.

vobis = δοτική προσωπική κτητική στο est.

Punicum = επιθετικός προσδιορισμός στο bellum.

utilitatis = γενική αντικειμενική στο proditor.

cariorem = κατηγορούμενο στο patriam από το esse.

esse = τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο decet, με υποκείμενό του το patriam.

β. ut nos debeamus eum laudare

γ. nobismet ipsis.

**4α.** Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση που εισάγεται με τον ιστορικό – διηγηματικό σύνδεσμο cum, ο οποίος δηλώνει τη βαθύτερη σχέση της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση, δημιουργεί μεταξύ τους μια σχέση αιτίου – αιτιατού. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου, χρόνου υπερσυντελικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (inquit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Ubi omnes recentem esse dixerunt,...

Δευτερεύουσα αναφορική επιθετική προσδιοριστική στο is. Εκφέρεται με υποτακτική από έλξη από την υποτακτική της πρότασης που προηγείται (ut laudandus is sit).

**4.β.** Oribus urbis ne confisi sitis.

**4.γ.** Cato monet eos ut fiduciam, quae nimia illis sit, deponant.

*Τα θέματα επιμελήθηκαν τα φροντιστήρια*

*«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» Φλωρόπουλου.*

*Κακολύρη Κ. – Σιταρά Φ. – Χατζητσομπάνη Μ.*